

Πυξίδα για τον έλεγχο των γεγονότων: Πώς να εντοπίζετε τη χειραγώγηση των πληροφοριών

Οι παραπλανητικές πληροφορίες μπορούν να μας αποπροσανατολίσουν. Τόσο η **εσφαλμένη πληροφόρηση** — λανθασμένες πληροφορίες χωρίς κακόβουλη πρόθεση — όσο και η **παραπληροφόρηση** — πληροφορίες που δημιουργούνται και διασπείρονται με σκοπό την εξαπάτηση των ανθρώπων — δυσχεραίνουν τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων. Οι ταχέως εξελισσόμενες τεχνολογίες — συμπεριλαμβανομένων των οπτικοακουστικών προϊόντων βαθυπαραποίησης — καθιστούν πολύ εύκολη την ταχύτατη παραγωγή και διασπορά παραπλανητικού περιεχομένου. Πολλοί από εμάς ανησυχούν για το αποτέλεσμα: περίπου 85 % των ανθρώπων παγκοσμίως ανησυχούν για τον αντίκτυπο της παραπληροφόρησης στους συμπολίτες τους. Το 87 % πιστεύει ότι η παραπληροφόρηση έχει ήδη επηρεάσει την πολιτική ζωή στη χώρα τους.¹ και το 38 % των πολιτών της ΕΕ θεωρούν τις ψευδείς και/ή παραπλανητικές πληροφορίες ως απειλή για τη δημοκρατία.² Οι συμβουλές αυτές θα σας βοηθήσουν να γλυτώσετε από τις αναλήθειες.³

1. Ελέγξτε τον τόνο του λόγου

Ο έντονος συναισθηματισμός βοηθά να διαδοθούν τα ψευδή αφηγήματα ραγδαία. Οι συγκλονιστικές εξελίξεις — καταστροφές, πόλεμοι ή τρομοκρατικές επιθέσεις — μας κάνουν να ξεχνάμε να επαληθεύσουμε τα γεγονότα.

8. Συνεργαστείτε με τους μυθοκτόνους⁶

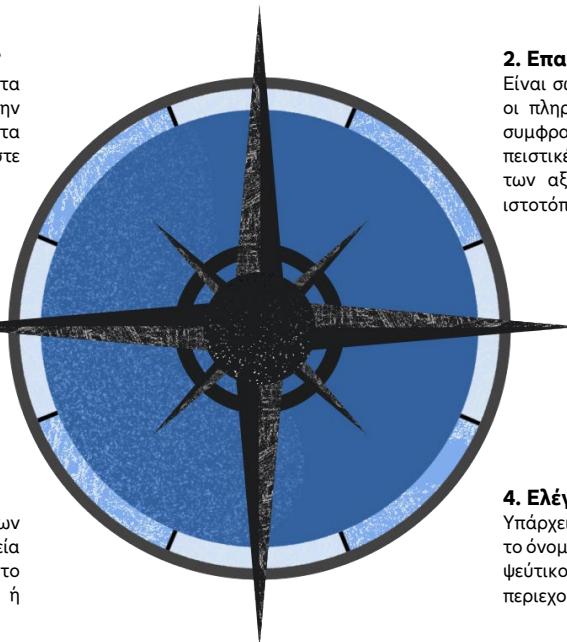
Ενημερωθείτε για τους στόχους, τα αφηγήματα και τις τεχνικές όσων διασπείρουν την παραπληροφόρηση. Εάν εντοπίσετε προϊόντα της, αναφέρετέ το στην πλατφόρμα. Ενημερώστε τους φίλους και την οικογένειά σας.⁷

7. Σκεφτείτε προτού κοινοποιήσετε

Υπάρχουν ιστορίες και εικόνες που σχεδιάζονται ή διαδίδονται για να πυροδοτήσουν ισχυρά συναισθήματα και να μας διχάσουν. Μπορεί αυτό που διαβάζετε να είναι διαστρέβλωση πραγματικών ή παλιών γεγονότων — ή φάρσα. Δείτε το με ψυχραιμία.

6. Ψάξτε τα κρυφά σημάδια

Ταιριάζει ο φωτισμός στα μάτια των εικονιζόμενων με την τοποθεσία; Απεικονίζονται οι σκίες στα σημεία που πρέπει; Μήπως τα χέρια, τα αυτιά και το περίγραμμα των μαλλιών φαίνονται θολά ή παραμορφωμένα;

2. Επαληθεύστε το περιεχόμενο

Είναι σωστά τα στοιχεία και οι αριθμοί; Μήπως οι πληροφορίες είναι παλιές ή παραλείπονται συμφραζόμενα; Διασταυρώστε τις με άλλες, πειστικές πηγές — συμπεριλαμβανομένων και των αξιόπιστων μέσων ενημέρωσης και των ιστοτόπων επαλήθευσης.⁴

3. Ελέγξτε τις πηγές

Γνωρίζετε την πηγή; Μήπως το όνομα της ιστοσελίδας είναι ύποπτο; Προσοχή στους κατοπτρικούς ιστοτόπους που είναι απομιμήσεις αξιόπιστων πηγών, αλλά ψευδείς εκδοχές.

4. Ελέγξτε τον συντάκτη

Υπάρχει, πράγματι, αυτό το πρόσωπο; Κάντε αναζήτηση με το όνομα και την εικόνα προφίλ (βλ. επόμενο βήμα). Εάν είναι ψεύτικο το όνομα του συντάκτη ή του δημιουργού περιεχομένου, μπορεί να είναι ψεύτικα και τα υπόλοιπα.

5. Ελέγξτε τις εικόνες

Οι εικόνες και τα βίντεο εντυπώνονται, και τα εργαλεία χειραγώγησης εξελίσσονται γρήγορα. Οι αντίστροφες αναζητήσεις με εικόνες και βίντεο⁵ βοηθούν να μάθουμε αν το περιεχόμενο έχει ξαναχρησιμοποιηθεί προηγουμένως με διαφορετικά συμφραζόμενα.

¹ [Global survey](#) on the impact of online disinformation and hate speech, UNESCO/Ipsos 2023 (έρευνα σχετικά με τον αντίκτυπο της παραπληροφόρησης και της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο).

² [Survey on democracy \(έρευνα για τη δημοκρατία\)](#), Ευρωβαρόμετρο 2023.

³ Το παρόν αποτελεί αναθεωρημένη έκδοση δημοσιεύματος με τίτλο «[Πώς να εντοπίζετε τις ψευδείς ειδήσεις](#)», από το 2019.

⁴ Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προτύπων Ελέγχου των Γεγονότων (EFCNS)· Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ψηφιακών Μέσων (EDMO).

⁵ Για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας το [πρόσθετο εργαλείο επαλήθευσης InVID-WeVerify](#).

⁶ [EUvsDisinfo](#)· [EDMO](#)· [EFCNS](#).

⁷ Εξερευνήστε τις δεξιότητές σας παίζοντας παιχνίδια: Το [Detect Fakes](#) σας επιτρέπει να εντοπίζετε περιεχόμενο προϊόν τεχνητής νοημοσύνης. Το παιχνίδι [Bad News](#) σας βάζει στη θέση ενός ατόμου που χειραγωγεί τις πληροφορίες. Το [Cranky Uncle Vaccine](#) βοηθά στην αναγνώριση της εσφαλμένης πληροφόρησης σε θέματα υγείας.

EPRS | Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Συντάκτρια: Naja Bentzen, Υπηρεσία Έρευνας για τους Βουλευτές
PE 762.355 – Ιούλιος 2024

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε για τους βουλευτές και το προσωπικό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στους οποίους και απευθύνεται, ως υλικό αναφοράς για να τους βοηθήσει στο κοινοβουλευτικό τους έργο. Το περιεχόμενο του εγγράφου αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του συντάκτη/των συντακτών και οι απόψεις που εκφράζονται σε αυτό δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι εκφράζουν την επίσημη θέση του Κοινοβουλίου. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή και η μετάφραση για μη εμπορικούς σκοπούς υπό την προϋπόθεση ότι γίνεται μνεία της πηγής και ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ενημερωθεί και του έχει αποσταλεί αντίγραφο. © Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024.

epres@ep.europa.eu (επικοινωνία) <http://www.epres.ep.parl.union.eu> (ενδοδίκτυο) <http://www.europarl.europa.eu/thinktank> (διαδίκτυο) <http://epthinktank.eu> (ιστολόγιο)

